

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2003/04

Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 2003/04

I korta drag

Fortsatt nedgång i kväveförsäljningen

Försäljningen av kväve i mineralgödselmedel 2003/04 uppgick till 177 000 ton. Detta är en minskning med 3 300 ton eller två procent jämfört med föregående år. Under den senaste treårsperioden har försäljningen sjunkit kontinuerligt från 197 tusen ton till 177 tusen.

Utöver mineralgödsel förekommer viss försäljning av organiska gödselmedel, främst till ekologiska odlare. Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel uppgick denna försäljning till ca 1 000 ton rent kväve under 2003/04.

Försäljningen av övriga växtnäringsämnen uppvisar bara små förändringar jämfört med föregående gödselår.

Utöver den officiella försäljningen förekommer viss införsel som inte anmäls till skattemyndigheten. Underlag för att skatta storleken på denna införsel saknas.

Lönsamheten i spannmålsodlingen har varit vikande under senare år vilket kan ha medfört sänkta kvävegivor. Dessutom var våren 2004 torr och det kan ha verkat återhållande på kompletteringsgödslingen av spannmålen och även hållit nere gödselgivan till vallen. Å andra sidan ökade oljeväxtarealen med ca 25 000 hektar mellan 2003 och 2004 medan spannmålsarealen minskade lika mycket. Eftersom hektargivan till oljeväxter vanligen är något högre än till spannmålsgrödorna borde detta ha verkat höjande på förbrukning.

Försäljningsstatistikens kvantiteter av mineralgödsel är inte direkt överförbar till faktisk förbrukning. Viss överlagring mellan åren kan förekomma. Eftersom försäljningen gått ned årligen sedan 2000/01 finns dock inte skäl att anta att minskningen 2003/04 beror på lagerförändringar.

Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel sålda under 2003/04 beräknas till ca 105 kg eller 6 gram per ton fosfor.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Sven Strömberg, SCB, tfn 08-5069 47 45, sven.stromberg@scb.se
Solveig Danell, SCB, tfn 08-5069 47 53, solveig.danell@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1403-8978 Serie Miljövärd. Utkom den 18 mars 2005.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Diskussion av årets resultat	4
Internationell jämförelse	4
Tabeller	6
Teckenförklaring	6
1. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton kväve (N)	6
2. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton fosfor (P)	7
3. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton kalium (K)	8
4. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, kväve (N) per hektar utnyttjad åker	9
5. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, fosfor (P) per hektar utnyttjad åker	10
6. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, kalium (K) per hektar utnyttjad åker	11
7. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton svavel (S)	12
8. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, svavel (S) per hektar utnyttjad åker	13
Fakta om statistiken	14
Detta omfattar statistiken	14
Så görs statistiken	14
Datainsamling och bearbetning	14
Statistikens tillförlitlighet	15
Bra att veta	15
Tidigare statistik	15
Annan statistik	15
In English	16
Summary	16
List of tables	16
List of terms	17

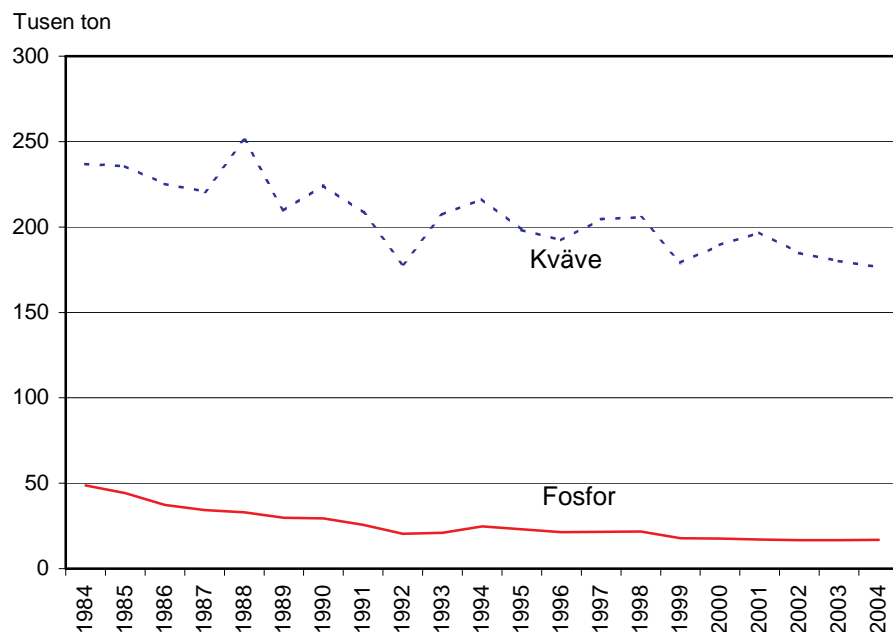
Statistiken med kommentarer

Försäljningen av kväve, fosfor och kalium i mineralgödsel under gödselåret 2003/04, dvs. under perioden 1 juli 2003 – 30 juni 2004, redovisas i tabellerna 1 – 6. Eftersom redovisningen för län är osäker (se Statistikens tillförlitlighet) publiceras även resultat för länsgrupper.

Försäljningen av *kväve* i mineralgödsel uppgick 2003/04 till 176 800 ton. Under 1990-talet var försäljningen runt 200 000 ton efter att tidigare (sedan 1970-talet) legat på en högre nivå (runt 225 000 ton). Under den senaste treårsperioden har försäljningen sjunkit kontinuerligt från 197 tusen ton till 177 tusen. Variationer mellan enskilda år kan bl.a. bero på skillnader i grödfördelningen och på förändrade prisrelationer mellan mineralgödsel och skördeprodukter.

Utöver mineralgödsel har försäljningen av organiska gödselmedel (via ordinarie handelskanaler gör mineralgödsel) till i huvudsak ekologisk odling uppgått till knappt 20 000 ton handelsvara. Dessa produkter har ofta lågt näringsinnehåll och uttryckt i rent kväve blir mängden knappt 1 000 ton. Åkermarken tillförs dessutom kväve i form av stallgödsel och via baljväxternas kvävefixering.

Jordbrukets inköp av mineralgödselmedel 1984-2004

Källa: SCB

Årets försäljning av såväl kväve som fosfor och kalium är bland de lägsta som uppmätts under de senaste 20 åren. Försåld mängd kväve per hektar utnyttjad åker uppgick för riket till 75 kg. Den högsta förbrukningen redovisas för Skåne län.

Försäljningen av *fosfor* i mineralgödsel, som visat en neråtgående trend sedan början av 1980-talet, har planat ut. Årets försäljning var i nivå med föregående års låga försäljning. Försäljningen per hektar utnyttjad åker var densamma som under de senaste åren, drygt 7 kg.

Även försäljningen av *kalium*gödselmedel ligger på samma nivå som föregående år och uppgår för gödselåret 2003/04 till 16 kg per hektar utnyttjad åker.

Undersökningen omfattade även uppgifter om gödselmedlens *svavel*- och *kadmium*innehåll. I tabellerna 7 och 8 redovisas försäljningsuppgifter för svavel.

2003/04 års beräkningar visar att fosforgödselmedlen innehöll ca 105 kg *kadmium*. Detta är en betydande nedgång jämfört med närmast föregående gödselår. Det ska dock påpekas att i föregående års undersökning angavs ett maxvärde för kadmiuminnehållet i fosforgödselmedlen medan i årets undersökning uppgiften angetts med finare precision. Det genomsnittliga kadmiuminnehållet uppgick till ca 6 gram per ton fosfor.

Diskussion av årets resultat

Arealen oljeväxter ökade med ca 25 000 hektar mellan 2003 och 2004, medan spannmålsarealen minskade lika mycket. Eftersom hektargivan till oljeväxter vanligen är något högre än till spannmålsgrödorna borde detta ha medfört ökat förbrukning. Lönsamheten i spannmålsodlingen har dock varit vikande under senare år vilket torde ha bidragit till sänkta hektargivor. Dessutom var våren 2004 torr och det kan ha verkat återhållande på kompletteringsgödslingen av spannmålen och även hållit nere gödslingen till vallen.

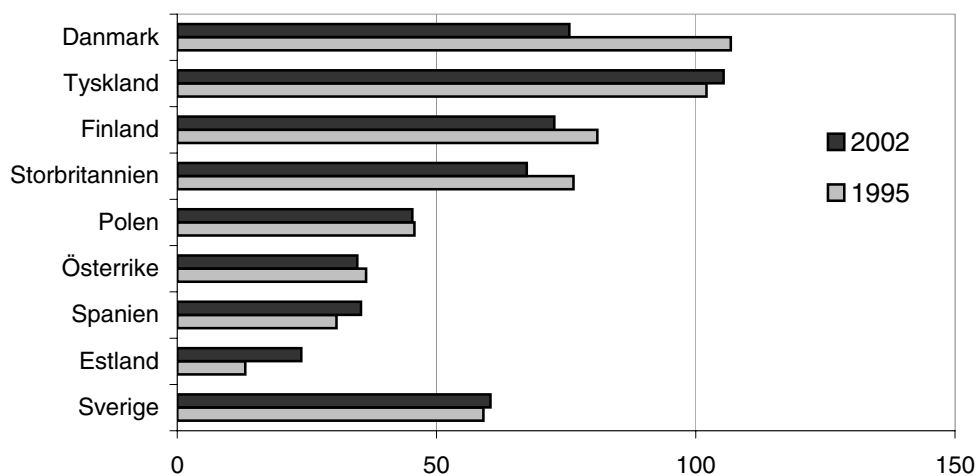
Övergång till ekologisk odling kan påverka användningen av mineralgödsel främst beroende på hur den omlagde arealen gödslades före övergången. Sannolikt har dock övergång till ekologisk odling endast haft liten betydelse för den minskade mineralgödsel försäljningen.

Internationell jämförelse

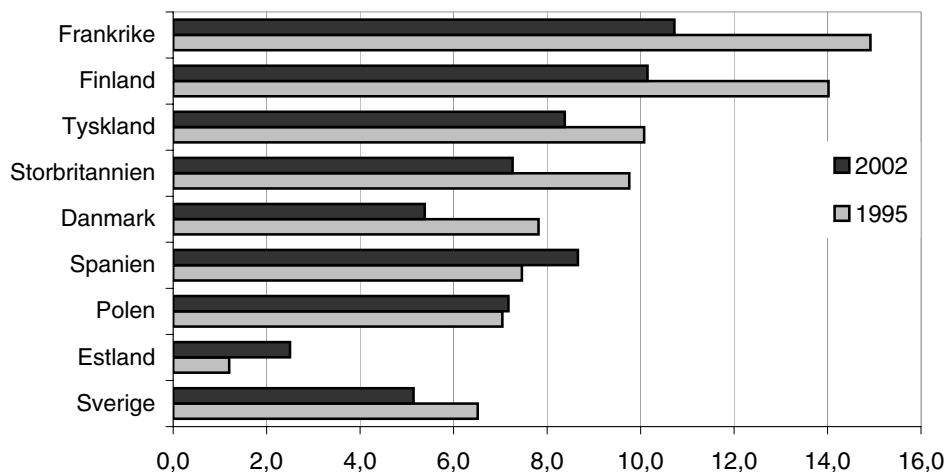
Användningen av mineralgödsel varierar kraftigt mellan olika länder i Europa. Växtnäringstillförseln är starkt korrelerad till odlingsinriktning och -intensitet i produktionen. I förhållande till flertalet europeiska länder har Sverige en relativt låg tillförsel av mineralgödsel. Framförallt Nederländerna har betydligt större tillförsel per hektar jordbruksmark än Sverige. Samtidigt är bortförseln av näringsämnen via skörden större än i Sverige.

I nedanstående diagram redovisas tillförsel av mineralgödselkväve och -fosfor per hektar jordbruksmark för några länder i Europa dels för 1995, dels för 2002.

Kväve från mineralgödselmedel, kg/ha jordbruksmark¹, för några europeiska länder 1995 och 2002

Fosfor från mineralgödselmedel, kg/ha jordbruksmark¹, för några europeiska länder 1995 och 2002

1) Åkermark och permanent betesmark

Källa: FAO

OBS! Olika skalor i de två diagrammen!

Av diagrammen framgår att förbrukningen i regel minskat i de redovisade länderna. Den största nedgången har skett i fosforanvändningen. Variationer mellan åren bl.a. i priserna på mineralgödsel och skördeprodukter, åkerarealens användning och väderleken påverkar förbrukningen. Den, relativt låga, svenska försäljningen av kväve 1995 förklaras delvis av hamstring under 1994 inför en väntad prishöjning.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton kväve (N)

1. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Nitrogen (N) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton kväve (N)						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	205,6	179,2	189,4	196,9	184,8	180,1	176,8
Län 10 och 12	53,4	47,0	48,6	54,0	52,1	50,6	49,8
Län 13 och 14	46,2	40,2	42,6	47,2	40,7	40,6	38,9
Län 06, 07 och 08	15,4	15,5	15,5	16,1	15,4	14,0	15,2
Län 05 och 09	30,3	24,5	26,0	24,6	24,0	22,8	22,3
Län 01, 03, 04, 18, 19	41,7	36,1	39,2	38,6	37,1	38,9	37,3
Län 17, 20 och 21	13,8	11,6	12,8	12,4	11,5	9,1	9,1
Län 22, 23, 24 och 25	4,7	4,4	4,8	4,0	4,0	4,0	4,2
01 Stockholms	4,7	3,5	4,1	4,1	4,2	4,6	4,7
03 Uppsala	11,7	10,2	10,5	9,6	10,3	12,5	11,9
04 Södermanlands	9,1	8,5	9,0	10,1	8,6	7,7	7,4
05 Östergötlands	24,6	18,8	20,9	19,4	18,8	17,6	17,3
06 Jönköpings	3,7	3,9	3,8	3,6	3,8	3,4	3,4
07 Kronobergs	2,4	2,2	1,9	2,5	2,5	2,2	2,5
08 Kalmar	9,2	9,4	9,7	9,9	9,2	8,4	9,3
09 Gotlands	5,6	5,7	5,1	5,2	5,2	5,3	5,0
10 Blekinge	1,9	1,8	1,9	2,1	1,9	2,1	1,9
12 Skåne	51,6	45,1	46,7	51,9	50,1	48,5	47,8
13 Hallands	9,4	8,9	8,3	10,3	9,0	..1	..1
14 V:a Götaland	36,8	31,3	34,3	36,9	31,7	32,9	31,4
17 Värmlands	5,5	4,8	5,3	5,3	4,8	4,5	4,6
18 Örebro	8,4	7,4	8,1	7,6	7,1	6,8	6,7
19 Västmanlands	7,9	6,5	7,5	7,2	6,9	7,2	6,7
20 Dalarnas	5,0	4,1	4,6	4,4	4,1	..1	..1
21 Gävleborgs	3,3	2,6	2,9	2,8	2,7	..1	..1
22 Västernorrlands	1,0	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
23 Jämtlands	0,7	0,5	0,6	0,5	0,5	0,6	0,5
24 Västerbottens	2,2	2,3	2,5	2,1	2,2	2,1	2,2
25 Norrbottens	0,9	0,9	0,9	0,6	0,6	0,6	0,8

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

2. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton fosfor (P)

2. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Phosphorus (P) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton fosfor (P)						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	21,7	17,8	17,6	17,0	16,7	16,6	16,8
Län 10 och 12	5,0	4,0	3,9	3,9	4,1	4,1	4,2
Län 13 och 14	4,6	3,8	3,9	4,2	3,6	4,0	3,9
Län 06, 07 och 08	1,3	1,0	1,0	0,9	0,9	0,7	0,8
Län 05 och 09	3,2	2,6	2,6	2,2	2,3	2,2	2,2
Län 01, 03, 04,18,19	5,2	4,4	4,2	4,1	4,2	4,1	4,2
Län 17, 20 och 21	1,8	1,4	1,4	1,3	1,3	1,1	1,2
Län 22, 23, 24 och 25	0,6	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3	0,4
01 Stockholms	0,6	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
03 Uppsala	1,3	1,1	1,1	0,9	1,1	1,3	1,3
04 Södermanlands	1,1	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7
05 Östergötlands	2,6	1,9	2,0	1,6	1,7	1,6	1,6
06 Jönköpings	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
07 Kronobergs	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
08 Kalmar	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4
09 Gotlands	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
10 Blekinge	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
12 Skåne	4,8	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1
13 Hallands	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	3,8	3,1	3,2	3,5	2,9	3,4	3,3
17 Värmlands	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
18 Örebro	1,2	1,1	1,0	1,1	1,1	0,9	0,9
19 Västmanlands	1,0	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	0,8
20 Dalarnas	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
24 Västerbottens	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
25 Norrbottens	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

3. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton kalium (K)

3. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Potassium (K) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton kalium (K)						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	44,5	37,3	38,9	38,8	36,8	36,3	37,0
Län 10 och 12	15,0	11,8	11,9	11,9	12,1	12,2	12,6
Län 13 och 14	9,8	8,6	9,1	9,7	8,3	8,3	8,1
Län 06, 07 och 08	3,4	3,0	2,9	2,9	2,8	2,4	2,6
Län 05 och 09	5,6	4,7	4,8	4,5	4,4	4,3	4,4
Län 01, 03, 04,18,19	5,9	5,3	5,6	5,5	5,3	5,1	5,5
Län 17, 20 och 21	3,2	2,7	2,9	3,0	2,7	2,8	2,8
Län 22, 23, 24 och 25	1,5	1,4	1,5	1,3	1,2	1,1	1,1
01 Stockholms	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,9
03 Uppsala	1,2	1,1	1,2	1,0	1,2	1,4	1,4
04 Södermanlands	1,2	1,2	1,3	1,3	1,1	0,8	1,0
05 Östergötlands	3,9	3,0	3,2	2,9	2,8	2,6	2,7
06 Jönköpings	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
07 Kronobergs	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6
08 Kalmar	1,7	1,5	1,4	1,5	1,4	1,2	1,3
09 Gotlands	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,7	1,6
10 Blekinge	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5
12 Skåne	14,5	11,3	11,4	11,4	11,6	11,8	12,1
13 Hallands	2,6	2,3	2,5	2,5	2,3	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	7,1	6,3	6,6	7,2	6,0	6,2	6,0
17 Värmlands	1,4	1,3	1,5	1,6	1,3	1,3	1,4
18 Örebro	1,8	1,6	1,7	1,7	1,5	1,5	1,6
19 Västmanlands	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
20 Dalarnas	1,2	0,9	1,0	0,9	0,9	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,6	0,7	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5
25 Norrbottens	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

4. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, kväve (N) per hektar utnyttjad åker

4.Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Nitrogen (N) kg per hectare of utilized arable land

	Kg kväve (N) per hektar						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	81	73	80	84	79	77	75
Län 10 och 12	113	99	110	120	117	113	110
Län 13 och 14	83	74	82	92	79	80	76
Län 06, 07 och 08	58	58	62	65	62	57	61
Län 05 och 09	112	89	100	96	94	90	87
Län 01, 03, 04,18,19	77	69	76	77	74	79	75
Län 17, 20 och 21	62	57	62	60	55	44	44
Län 22, 23, 24 och 25	24	25	28	23	23	23	24
01 Stockholms	60	51	55	56	60	67	67
03 Uppsala	85	74	79	75	80	98	93
04 Södermanlands	78	73	81	93	79	72	69
05 Östergötlands	130	96	116	109	106	100	98
06 Jönköpings	40	42	45	43	44	40	40
07 Kronobergs	45	39	41	53	52	47	52
08 Kalmar	76	81	84	86	80	74	81
09 Gotlands	69	71	64	66	66	67	63
10 Blekinge	60	63	64	71	66	71	65
12 Skåne	117	102	113	124	120	116	114
13 Hallands	83	83	80	100	88	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	83	72	83	90	77	81	77
17 Värmlands	57	54	59	58	52	50	50
18 Örebro	84	78	88	83	77	76	75
19 Västmanlands	72	59	73	71	68	72	67
20 Dalarnas	87	86	86	81	76	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	48	41	47	44	43	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	20	15	18	17	16	16	17
23 Jämtlands	16	16	18	14	14	15	14
24 Västerbottens	33	37	41	34	37	34	36
25 Norrbottens	24	27	28	20	19	21	25

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

5. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, fosfor (P) per hektar utnyttjad åker

5. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Phosphorus (P) kg per hectare of utilized arable land

	Kg fosfor (P) per hektar						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	8,6	7,2	7,5	7,2	7,1	7,1	7,1
Län 10 och 12	10,5	8,5	8,8	8,7	9,1	9,0	9,3
Län 13 och 14	8,2	7,1	7,6	8,1	7,0	7,9	7,5
Län 06, 07 och 08	4,7	3,9	4,0	3,7	3,7	2,9	3,2
Län 05 och 09	11,8	9,3	10,1	8,5	8,9	8,7	8,4
Län 01, 03, 04,18,19	9,7	8,3	8,2	8,1	8,4	8,4	8,5
Län 17, 20 och 21	8,1	7,0	6,9	6,4	6,3	5,5	5,8
Län 22, 23, 24 och 25	3,3	3,1	3,2	2,4	2,4	2,0	2,1
01 Stockholms	8	7	6	6	7	7	6
03 Uppsala	9	8	8	7	8	10	10
04 Södermanlands	9	8	8	8	7	6	7
05 Östergötlands	14	10	11	9	10	9	9
06 Jönköpings	3	3	3	3	3	2	2
07 Kronobergs	4	3	4	4	4	3	4
08 Kalmar	6	5	5	4	4	3	4
09 Gotlands	8	8	8	7	7	8	7
10 Blekinge	5	5	5	5	5	3	4
12 Skåne	11	9	9	9	9	9	10
13 Hallands	7	6	7	7	7	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	9	7	8	8	7	8	8
17 Värmlands	7	6	6	7	6	6	7
18 Örebro	12	11	11	12	12	10	10
19 Västmanlands	10	8	8	7	8	9	8
20 Dalarnas	13	11	10	8	8	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	6	5	5	4	4	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	2	1	2	2	1	1	1
23 Jämtlands	2	1	2	1	1	1	1
24 Västerbottens	4	4	5	3	3	3	3
25 Norrbottens	5	5	5	3	3	3	3

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

6. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, kalium (K) per hektar utnyttjad åker

6. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Potassium (K) kg per hectare of utilized arable land

	Kg kalium (K) per hektar						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	18	15	16	16	16	16	16
Län 10 och 12	32	25	27	27	27	27	28
Län 13 och 14	17	16	18	19	16	16	16
Län 06, 07 och 08	13	11	12	12	11	10	11
Län 05 och 09	21	17	19	17	17	17	17
Län 01, 03, 04,18,19	11	10	11	11	11	10	11
Län 17, 20 och 21	14	13	14	14	13	13	14
Län 22, 23, 24 och 25	8	8	9	7	7	6	6
01 Stockholms	8	6	7	9	9	8	12
03 Uppsala	9	8	9	8	9	11	11
04 Södermanlands	11	11	11	12	11	8	9
05 Östergötlands	21	15	18	17	16	15	15
06 Jönköpings	10	9	9	9	9	8	8
07 Kronobergs	15	11	14	13	13	11	13
08 Kalmar	14	13	12	13	12	11	11
09 Gotlands	21	21	21	19	19	22	21
10 Blekinge	17	17	19	18	17	15	16
12 Skåne	33	26	27	27	28	28	29
13 Hallands	23	22	24	24	22	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	16	14	16	17	15	15	15
17 Värmlands	14	14	17	17	14	14	15
18 Örebro	18	17	18	18	17	16	18
19 Västmanlands	9	8	9	9	9	8	7
20 Dalarnas	21	19	18	17	17	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	9	7	8	7	7	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	6	4	5	5	4	2	3
23 Jämtlands	4	4	5	4	3	3	3
24 Västerbottens	10	11	12	10	10	10	8
25 Norrbottens	11	12	13	11	10	10	10

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

7. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, tusen ton svavel (S)

7. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Sulphur (S) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton svavel (S)						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	22,8	20,7	22,4	23,9	22,1	22,6	22,3
Län 10 och 12	6,4	6,0	6,1	6,8	6,5	6,9	7,2
Län 13 och 14	5,2	4,6	5,1	5,7	4,8	5,1	5,1
Län 06, 07 och 08	1,3	1,2	1,4	1,7	1,8	1,5	1,6
Län 05 och 09	3,3	2,8	3,0	2,9	2,8	2,7	2,5
Län 01, 03, 04,18,19	4,3	4,1	4,3	4,4	4,1	4,5	4,2
Län 17, 20 och 21	1,7	1,5	1,7	1,7	1,6	1,4	1,2
Län 22, 23, 24 och 25	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6
01 Stockholms	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
03 Uppsala	1,1	1,0	1,1	1,0	1,1	1,5	1,3
04 Södermanlands	0,9	1,0	1,0	1,1	0,9	0,8	0,8
05 Östergötlands	2,7	2,2	2,5	2,4	2,2	2,0	1,9
06 Jönköpings	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
07 Kronobergs	0,3	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2
08 Kalmar	0,8	0,8	0,9	1,1	1,0	0,9	1,0
09 Gotlands	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
10 Blekinge	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
12 Skåne	6,2	5,9	6,0	6,6	6,3	6,7	6,9
13 Hallands	0,9	0,8	0,9	1,2	1,1	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	4,2	3,8	4,2	4,5	3,7	4,1	4,1
17 Värmlands	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,7	0,5
18 Örebro	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8
19 Västmanlands	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
20 Dalarnas	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2
25 Norrbottens	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

8. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1997/98 - 2003/04, svavel (S) per hektar utnyttjad åker

8. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Sulphur (S) kg per hectare of utilized arable land

	Kg svavel (S) per hektar						
	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Hela riket	9,0	8,4	9,5	10,2	9,4	9,7	9,5
Län 10 och 12	13,6	12,7	13,9	15,2	14,6	15,5	16,0
Län 13 och 14	9,2	8,5	9,9	11,2	9,3	10,1	9,8
Län 06, 07 och 08	4,8	4,5	5,6	7,0	7,1	6,0	6,4
Län 05 och 09	12,1	10,0	11,6	11,4	10,9	10,6	9,7
Län 01, 03, 04,18,19	8,0	7,7	8,5	8,8	8,3	9,0	8,6
Län 17, 20 och 21	7,5	7,5	8,3	8,2	7,6	6,6	5,7
Län 22, 23, 24 och 25	3,1	3,2	3,7	3,1	3,0	3,3	3,2
01 Stockholms	6	5	6	7	7	8	8
03 Uppsala	8	7	8	8	8	12	10
04 Södermanlands	8	9	9	10	9	7	7
05 Östergötlands	14	11	14	13	12	12	11
06 Jönköpings	3	3	3	4	5	4	4
07 Kronobergs	5	4	5	7	8	5	5
08 Kalmar	6	6	8	10	9	8	9
09 Gotlands	7	7	7	7	8	8	7
10 Blekinge	6	6	6	8	7	8	9
12 Skåne	14	13	14	16	15	16	16
13 Hallands	8	8	9	12	11	.. ¹	.. ¹
14 V:a Götaland	9	9	10	11	9	10	10
17 Värmlands	6	6	8	7	7	7	6
18 Örebro	10	10	10	10	9	9	9
19 Västmanlands	8	7	8	8	8	8	8
20 Dalarnas	11	12	12	12	11	.. ¹	.. ¹
21 Gävleborgs	6	6	7	6	6	.. ¹	.. ¹
22 Västernorrlands	2	2	3	3	2	2	3
23 Jämtlands	2	2	3	2	2	2	2
24 Västerbottens	3	4	4	4	4	4	3
25 Norrbottens	5	5	5	4	4	4	5

1) Osäkra uppgifter för enskilda län

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Uppgifter för de sju verksamhetsåren 1997/98 – 2003/04 publiceras i detta SM. I tabellerna redovisas totalkvantiteter av försålda växtnäringssämnen. Dessutom redovisas försäljningen av växtnäringssämnen beräknade per hektar utnyttjad åker. Redovisning ges för län, för länsgrupper och för hela riket.

Några data om användningen av mineralgödselmedel inom skogsbruket redovisas ej i detta SM. Vidare har specialgödselmedel för golfbanor exkluderats liksom organiska gödselmedel.

Så görs statistiken

Datinsamling och bearbetning

Uppgiftslämnare

Uppgiftslämnare till statistiken är tillverkare och importörer av mineralgödselmedel. Dessa är enligt lag ålagda att erlagga miljöavgifter med hänsyn till gödselmedelens kväve- och kadmiuminnehåll (1,80 kr per kg kväve och 30 kr för varje gram kadmium överstigande 5 gram per ton fosfor). Härigenom kan ett register med primärmarknadens aktörer upprättas. I årets undersökning har ingått uppgifter från ett trettiotal företag. Marknaden domineras dock helt av ett fåtal företag. De fem största svarar för över 95 procent av försäljningen.

Redovisningsår

Resultaten i denna rapport avser gödselåret 2003/04 och sammanfaller med branschens verksamhetsår 1 juli – 30 juni. Härigenom underlättas uppgiftsinsamlingen och statistikens kvalitet förbättras. Även den statistik över gödselmedelförsäljningen som Statens Jordbruksverk (SJV) publicerar avser perioden 1 juli – 30 juni.

Uppgifter

Uppgiftsinsamlingen om mineralgödselmedelförsäljningen till jord- och trädgårdsbruket sker samordnat mellan SCB och SJV. Uppgifterna har inhämtats via postenkät.

Uppgiftslämnarna har ombetts att sända in uppgifter om försålda mängder av olika mineralgödselmedel under verksamhetsåret 2003/04. Uppgifterna specificeras av uppgiftslämnarna med avseende på produkt, t.ex. kalkkamonsalpeter N 28, kalisalt K 50, NPK 21-3-10 osv. Försålda kvantiteter fördelas på län. Endast produkter som sålts till jord- och trädgårdsbruksändamål ska redovisas.

Insamling och granskning

Uppgifterna har samlats in under hösten/vintern 2004/05. Olika typer av kontroller har gjorts bl.a. för att undvika att några leveranser redovisas dubbelt.

Utifrån tillverkarnas och importörernas innehållsdeklarationer för enskilda gödselmedel har mängden ren växtnäring (kväve, fosfor och kalium) liksom svavel och kadmium beräknats.

Eftersom enstaka mindre uppgiftslämnares försäljning inte har kunnat regionaliseras har approximationer fått göras för att erhålla läns- och länsgruppsskattningar.

Beräkningar

Vid beräkningen av kvantitet per hektar åker har försäljningsuppgifterna dividerats med arealen utnyttjad åker enligt preliminära arealuppgifter för 2004 från Statens Jordbruksverk JO 10 SM 0402, (Jordbruksmarkens användning 2004. Preliminära uppgifter). Utnyttjad åker har definierats som Total åkerareal exkl. Träda och Annan obrukad åker.

Statistikens tillförlitlighet

Det finns flera faktorer som påverkar resultatens kvalitet. Den verkliga förbrukningen inom jord- och trädgårdsbruket under ett visst år bestäms både av inköpen och av eventuella lagerförändringar på enskilda gårdar och i olika handelsled. De uppgifter som publiceras i detta SM kan därför ses som en approximation av användningen under gödselåret 2003/04.

Dessutom kan uppgiftslämnarnas fördelning av sålda kvantiteter på olika regioner vara osäker. I vissa fall fraktas mineralgödseln först till en större terminal och vidarebefordras sedan till återförsäljare inom flera län. Resultaten för de i tabellerna angivna länsgrupperna är därför säkrare än länsuppgifterna.

Viss direktimport av mineralgödselmedel, vid sidan av officiella kanaler och utan redovisning till skattemyndigheten, förekommer. I *SOU 2003:9 Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel?* uppskattas den illegala införseln till knappt fem procent av försäljningen.

Bra att veta

Tidigare statistik

Uppgifter om länsvis försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruket insamlades och publicerades t.o.m. 1984/85 av Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien. Statistiken överfördes därefter till SCB. Uppgifter om försålda kvantiteter mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk redovisas årligen av SCB.

Äldre uppgifter om mineralgödsel förbrukningen finns publicerade i "Handelsgödsel, stallgödsel och kalk i jordbruket – långa tidsserier" (Na 30 SM 9503).

Annan statistik

Vartannat år, senast 2003, intervjuar SCB ca 4 000 lantbrukare över hela landet om deras faktiska förbrukning av mineral- och stallgödsel under ett givet år. Härigenom ges möjlighet till mera detaljerad redovisning av användningen bl.a. regionalt och i olika grödor. Resultat från 2003 års undersökning har publicerats i SM-rapporten [MI 30 SM 0403](#).

SJV publicerar varje år uppgifter om försäljningen av olika mineralgödselmedel på riksnivå. Uppgifter för gödselåret 2003/04 kommer att publiceras under våren 2005.

Dessutom redovisar SCB uppgifter om försäljningen av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog. Dessa uppgifter publiceras intermitterat.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#) på SCB:s webbplats, www.scb.se.

In English

Summary

Statistics Sweden produces statistics on sale of fertilizers for agricultural and horticultural purposes. The data are collected from manufacturers and importers of fertilizers. The sale of nitrogen in 2003/04 was 3 300 tons lower than the year before. The sale has decreased continuously during the latest three years from 197 thousand tons to 177 thousand. The sales of phosphorus and potassium were at the same level as previous year, at 16 800 tons of phosphorus and 37 000 tons of potassium. In addition to plant nutrients the fertilizers sold in 2003/04 contained 22 300 tons of sulphur. The phosphorus fertilizers contained about 105 kg of cadmium or 6 g per ton phosphorus.

The profitability in grain-production has been receding during the latest years, which may have decreased the use of fertilizers. On the other hand has the area of oil crop increased by about 25 000 hectares between 2003 and 2004 while the area of grain decreased as much. As the consumption of nitrogen usually is higher to oil plants than to grain this ought to have increased the consumption. The conversion to organic farming decreases the use of fertilizers. However the added area of organic farming probably have limited impact on the total use of fertilizers

Note that results from this type of investigation sometimes vary between different year depending on expected price-changes (taxes and charges) and not on the real need. More detailed information based on interviews with farmers, is published intermittently and data for 2002/03 was published in August 2004 in a separate report "Use of fertilizers and animal manure in agriculture in 2002/03" ([MI 30 SM 0403](#)).

List of tables

Explanation of symbols	6
1. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Nitrogen (N) in thousands of tons	6
2. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Phosphorus (P) in thousands of tons	7
3. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Potassium (K) in thousands of tons	8
5. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Phosphorus (P) kg per hectare of utilized arable land	10
6. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Potassium (K) kg per hectare of utilized arable land	11
7. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Sulphur (S) in thousands of tons	12
8. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1997/98 - 2003/04. Sulphur (S) kg per hectare of utilized arable land	13

List of terms

fosfor	phosphorus
försäljning	sales
hela riket	whole of Sweden
Jordbruksverket (SJV)	The Swedish Board of Agriculture
jord- och trädgårdsbruk	agriculture and horticulture
kadmium	cadmium
kalium	potassium
kväve	nitrogen
län	county
mineralgödsel	commercial fertilizers
svavel	sulphur
växtnäringsämne	plant nutrient